

CHRY. Naturalis enim consequentia est, ut cum intus abundet nequitia, effluant oratus verba nequam. vnde cum audieris hominem inhonesta profertentem, non tantam in eo putes latere malitiam, quanta verbis exprimitur, sed coniecta fontem riuo esse vberiore. B E D A. Per oris etiam locutionem Dominus vnuerfa que dicitur vel facta vel cogitata de corde profertur insonat, moris enim est scripturarum verba pro rebus ponere.

m Quid autem vocatis me Domine, Domine: & non facitis quae dico? Omnis qui venit ad me, & audit sermones meos & facit eos, ostendat vobis cui similis sit. Similis est homini edificanti domum qui fodit in altum, & posuit fundamentum supra petram. Inundatione autem facta, illisum est flumen domui illi, & non potuit eam mouere. Fundata enim erat supra petram. Qui autem audit & non facit, similis est homini edificanti domum suam supra terram sine fundamento, in quam illisus est fluuius, & continuo cecidit, & facta est ruina domus illius magna.

C A P. VII.

Vm autem implestet omnia verba sua in aures plebis, intravit Capharnaum. Centurionis autem cuiusdam seruus male habens, erat in vitam aeternam. CYRILLVS. Vel super terram sine fundamento aedificat, qui super arenam dubitatis, quae secundum opinionem est, ponit fundamentum spiritualis fabricae, quod pauca stitit tentationum dissipant. A V G. de Con. Euan. Hunc autem sermonem Domini prolixum sic exorsus est Lucas, sicut & Marthaeus. vterque enim dixit: Beati patris. deinde multa quae sequuntur in vtriusque narratione similia sunt, & ad extremum sermonis ipsa conclusio profusa eadem reperitur. f. de homine qui aedificat supra petram & supra arenam. posset ergo facili me creditur eundem Lucas Domini interposuisse sermonem aliquas tam praeferimus sententias quas Marthaeus posuit. Item alias posuisse, quas Marthaeus non dixit, nisi moueret quod Marthaeus in monte dicit habitum sermonem a Domino sedente, Lucas autem in loco campestri a Domino stante, non tam istos duos sermones longa temporis distantia separari improbabili creditur, quod & ante & postea quaedam similia vel eadem ambo narrarunt, quam illud possit occurrere in aliqua excellentiori parte montis, primo cum solis discipulis fuisse Dominum, quando ex eis illos duodecim elegit, deinde cum eis descendisse de monte. f. de ipsa montis celsitudine in campetrem locum, id est in aliquam aequalitatem, quae in latere montis erat, & multas turbas capere poterat, atque ibi staret donec ad eum turbae congregarentur, ac postea cum descendisset accessisse propinquos discipulos suos, atque illis ceterisque turbis praesentibus, vnum habuisse sermonem.

in vitam aeternam. CYRILLVS. Vel super terram sine fundamento aedificat, qui super arenam dubitatis, quae secundum opinionem est, ponit fundamentum spiritualis fabricae, quod pauca stitit tentationum dissipant. A V G. de Con. Euan. Hunc autem sermonem Domini prolixum sic exorsus est Lucas, sicut & Marthaeus. vterque enim dixit: Beati patris. deinde multa quae sequuntur in vtriusque narratione similia sunt, & ad extremum sermonis ipsa conclusio profusa eadem reperitur. f. de homine qui aedificat supra petram & supra arenam. posset ergo facili me creditur eundem Lucas Domini interposuisse sermonem aliquas tam praeferimus sententias quas Marthaeus posuit. Item alias posuisse, quas Marthaeus non dixit, nisi moueret quod Marthaeus in monte dicit habitum sermonem a Domino sedente, Lucas autem in loco campestri a Domino stante, non tam istos duos sermones longa temporis distantia separari improbabili creditur, quod & ante & postea quaedam similia vel eadem ambo narrarunt, quam illud possit occurrere in aliqua excellentiori parte montis, primo cum solis discipulis fuisse Dominum, quando ex eis illos duodecim elegit, deinde cum eis descendisse de monte. f. de ipsa montis celsitudine in campetrem locum, id est in aliquam aequalitatem, quae in latere montis erat, & multas turbas capere poterat, atque ibi staret donec ad eum turbae congregarentur, ac postea cum descendisset accessisse propinquos discipulos suos, atque illis ceterisque turbis praesentibus, vnum habuisse sermonem.

C A P. VII.

Y T V S. Cum perfectioribus a documentis suos recessisset discipulos, vadit ibi Capharnaum, ibi prodigiosa operaturus, vnde dicitur: Qui autem implestet omnia verba in aures plebis, intravit in Capharnaum. A V G. V S T I N V S. De Consen. Euange. Hic intelligendum est, quia non antequam haec verba terminauit intrasset, sed non esse expressum post quantum temporis intervallo cum istos sermones terminasset, intraverit Capharnaum: ipso quippe intervallo leprosus ille mundatus est, quem suo loco Marthaeus interponit. A M B R O S I V S. Pulchre autem vbi praepcepta compleuit, forma docetur suorum praepceptorum exequi. nam statim gentilis Centurionis seruus Domino curandus offertur. vnde sequitur. Centurionis autem cuiusdam seruus male habens, erat moriturus, qui illi erat praeciosus, quod moriturum dixerit Euangelista non fecellit, moriturus enim erat nisi fuisset sanatus a Christo. E V S E B I V S. Strenuus siquidem in bellis erat iste Centurio, & militibus Romanis praefectus. Quia vero specialis seruiens eius domi languens iacebat, considerans quales Saluator erga ceteros virtutes agebat sapando languidos, & iudicans quod non secundum vires humanas haec agebantur miracula, mittit ad eum, ut ad Deum, non habito respectu ad apparens organum, quo cum hominibus conuersabatur. vnde sequitur: Et cum audisset de Iesu, misit ad eum Seniores Iudaeorum, rogans eum ut veniret, & saluaret seruum suum. A V G. V S T I N V S. De Consen. Euange. Quomodo ergo verum erit quod Marthaeus narrat: Accessit ad eum quidam centurio, cum ipse non accesserit? vbi diligenter aduertentes intelligamus Marthaeum non deseruisse vtratum modum loquendi, si enim ipsa peruentio vitate dicitur per alios fieri, quanto magis accessus per alios fieri potest? Non ergo absurde Marthaeus per alios accessu Centurionis

Hom. eu. 7

centurionis ad dominum compendio dicere voluit, ipsum potius accessisse ad Christum, quam illos per quos verba sua misit, quia quo magis creditur, eo magis accessit. C H R Y. Qualiter etiam Marthaeus dicit quod ipse dixit. Non sum dignus ut intres sub tectum meum. Lucas autem hic dicit. Quonia rogat ut veniat. Sed mihi videtur, quod Lucas significat nobis iudaeas blandicias. Credibile enim est ut cum vellet abire centurio, retraheretur a Iudaeis blandientibus & dicentibus, quia nos eures ducemus eum. vnde & eorum preces adulationibus plenae sunt. Sequitur enim: At illi cum venisset ad Iesum, rogauit eum sollicitus, quia dignus est ut hoc illi praestes, dicit enim gentem nostram & synagogam ipse edificauit nobis. Iesus autem ibat cum illis. Et cum iam non longe esset a domo, misit ad eum Centurio amicis dicens: Domine noli vexari. No. n. sum dignus ut sub tectum meum intres, propter quod & me ipsum non sum dignus arbitratus ut venirem ad te, sed dic verbo, & sanabit puer me. Nam & ego homo sum sub potestate constitutus habens sub me milites, & dico huic vade, & vadit, & alio veni, & venit, & seruo meo fac hoc, & facit. Quo audito, Iesus miratus est: & conuertens & postea quaedam similia vel eadem ambo narrarunt, quam illud possit occurrere in aliqua excellentiori parte montis, primo cum solis discipulis fuisse Dominum, quando ex eis illos duodecim elegit, deinde cum eis descendisse de monte. f. de ipsa montis celsitudine in campetrem locum, id est in aliquam aequalitatem, quae in latere montis erat, & multas turbas capere poterat, atque ibi staret donec ad eum turbae congregarentur, ac postea cum descendisset accessisse propinquos discipulos suos, atque illis ceterisque turbis praesentibus, vnum habuisse sermonem.

eleccionibus, & Deum videntibus antefere. B E D A. Non autem de omnibus retro Patriarchis, & Prophetis: sed de praesentibus qui loquitur hominibus, quibus ideo Centurionis fides antefertur, quia illi legis Prophetarumque monitis edocti, hic autem nemine docente sponte crediderunt. A M B R O. Probatur autem fides domini, & serui sanitas roboratur, vnde sequitur. Et re. qui misit. do. in. te. ser. qui lang. sanum. Postest ergo meritum domini, & famulis suffragari: non solum fidei merito, sed & studio disciplinae. B E D A. Plenus autem, haec explicat Marthaeus, quod dicitur domino Centurioni: Vade, sicut credidisti fidei tibi, sanatus sit puer ex illa hora. Sed beato Lucae moris est, quae plene viderit ab aliis euangelistis exposita abbreviare, vel etiam de industria praeterire, quae vero ab eis ommissa, vel breuiter cognouerit tacta dilucidare solentius. A M B R O. Mystice autem seruo Centurionis populus nationum, qui mundanae seruitutis vinculis tenebatur, aeger latalibus passionibus, beneficio domini sanandus exprimitur. B E D A. Centurio autem cuius fides Israel praefertur, electos & Gentibus ostendit, qui quasi centenario milite stipati uirtutum spiritualium sunt perfectione sublimes, numerus enim centenarius, qui de leua transfertur ad dexteram in caelis uita significatione poni consuevit. Tales ergo pro his necessesse est domino supplicent, qui adhuc spiritu seruitutis praemittunt, nos autem qui de Gentibus credimus, non ipsi ad dominum venire possumus, quem in carne uidere non ualemus: sed ad eum accedere debemus per fidem. Seniores autem Iudaeorum mortuere, hoc est summos ecclesiae uiros, qui nos ad dominum praecesserunt, suppliciter obsecrando patronos acquirere, qui nobis testimonium reddentes, quae ecclesiam aedificare curemus, pro nostris peccatis intercedant. Pulchre autem dicitur, quia Iesus non longe erat a domo, quia prope timentes eum salutare ipsius, & qui naturali lege recte utitur, quo bona quae nouit operatur, eo illi qui bonus est aperiat. A M B R O. Non uult autem Iesum uexari Centurio, quae quem Iudaeorum populus crucifixum, in uoluntate ab iniuria manere desiderat populus nationum, & quod ad mysterium praefertur uidit in pectora adhuc Gentilium non esse penetrabilem Christum. B E D A. Milites autem & serui, qui Centurioni obediunt, uirtutes sunt naturales, quarum copiam multi ad dominum uenientes dese. uir secum. T H E O. uel aliter. Centurio est intellectus qui multorum in militia princeps existit, dum multas in hac uita res habet. Habet autem seruum infirmum, irrationabilem animam partem, irascibilem & concupiscibilem dico. Et mittit ad Iesum mediatores Iudaeos, i. confessionis cogitationes & uerba, & confestim suscipit seruum sanum.

De creatio. ne hominis. Cap. 26.

